

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petiti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Poziv na naročbo.

Vse gg. dosedanje naročnike, katerim naročnina poteče konec septembra in druge narodnjake vabimo na novo naročbo „Slov. Naroda“.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.

Za mesec oktober 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje.

na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.

Za mesec oktober 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljud-

skih šolah in za dijake velja zni-

žana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejemati „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Šolsko.

Sledeče poročilo deželnega odbora o kojekatih navedbah v poboljšanje ljudskega šolstva na Kranjskem in posebe o učiteljskih plačah je izročeno deželnemu zboru kranjskemu:

Visoki deželni zbor! Zastran Kranjskega šolstva izročil je vis. deželni zbor v seji dne 13. januarja 1871. l. deželnemu odboru splošni nasvet poslanca gospoda dr. Razlaga v pretehtovanje in nasvetovanje, kaj bi bilo storiti, da bi se zboljšale šolske razmere ter ustavilo odhajanje učiteljev iz dežele, potem poslal mu je prošnjo kranjskega učiteljskega društva sosebno za zrav-

nanje plač kranjskih ljudskih učiteljev z onimi na Doljnem Avstrijskem, da stavi glede nje primeren nasvet.

Pomoč, katera bi se mogla dati povzdigi kranjskega ljudskega šolstva, je deloma denarstvena, deloma so pa organizatorska in didaktična vprašanja, za katera bi pri tem šlo.

Kar se denarstvene strani tiče, predlaga deželni odbor ves deželnemu zboru s svojim dodatnim ukazom k šolski postavi nehanje šolnine, vpeljavo deželne šolske priklade na davke, prineske od zapuščin v normalno-šolski zaklad; — opominjalo se je večkrat tudi na zdatnejšo državno podporo, sosebno za zidanje šolskih poslopij, kar bo pa treba še primerno ponavljati.

Sprožitev organizatorskih in didaktičnih vprašanj prepušča se deželnemu šolskemu svetu, kateri bo v prihodnji deželni učiteljski skupščini priložnost imel, primerne sprožitve dajati in sprejemati. V kolikor je deželnemu zastopništvu pri tem sodelovati prosil se bo deželni šolski svet za svoje dobrohotno mnenje.

O imenovanju prošnji za povišanje plač pa poroča deželni odbor sledeče: — Deželni šolski svet naznanil je z dopisom od dne 15. julija 1874. l., št. 1386, (vložen. zap. št. 4777) deželnemu odboru izkaze o očitnih ljudskih šolah in o učiteljstvu z njegovimi plačili vred. — Kratek iz njih sestavljen pregled za vseh 12 šolskih okrajev (z onim Ljubljanskega mesta vred) kaže sledeče:

Na 219 ljudskih šolah uči 277 učiteljskih moči in sicer:

37 nadučiteljev: 1 po 650 gld.; od 8 600 gld.; 1 pa 550 gld.; 25 po 500 gld.; 2 po 450 gld.

224 učiteljev: 12 po 600 gld.; 65 po 500 gld.; 36 po 450 gl.; 110 po 400 gl.; 1 za 250 gld.

11 poučiteljev: 4 po 480 gld.; 7 po 280 gld.

2 učiteljici po 400 gld.

3 službe (Harije, Podkráj, Rudnik) so le prazno zaznamovane.

Zdaj znašajo vsi stroški za učiteljske plače 124.230 gold., opravilske priklade 1880 gld., stanarine 320 gld. Vsega tedaj 126.430 goldinarjev brez prazno puščenih služeb.

Najpoprej se vidi iz tega pregleda, da učiteljske plače nikakor niso postavljene na postavno najmanjščino, ampak da so v prav mnogih slučajih višje odmerjene, namreč: a) Nadučitelji: 1 s 650 gld., 8 s 600 gld., 1 s 550 gld., 25 s 500 gld., 1 s 450 gld. b) Učitelji: 12 s 600 gld., 65 s 500 gld., 36 s 450 gld., 110 s 400 gld., 1 (samostanska šola v Kamniku) s 250 gld. c) Podučitelji 4 s 480 gld., 7 s 280 gld. d) Učiteljice 2 s 400 gld.; razen tega 37 opravilskih doklad po 100 gld., 80 gld. in po 50 gld., 3 stanarine, po 120 in 80 gld.

Ako bi se hotelo s postavno določbo na koliko se morajo sedanje najmanjše plače povečati, povikšati plače sploh, ter s tem storiti postavno silo za vsako krajno šolsko občino, napravila bi se občinam denarna nadloga o kateri je vprašanje, ali bi je mogle premagati, — in o kateri je nadalje vprašanje to, ali bi ta sila res koristna bila; —

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karolina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

Otik se je opotekal domov, sreče pijan. Na enkrat je bilo odločeno; njena ljubezen je pregovorila ter pripomogla njegovemu srcu naglo k zmagi.

„Da, ona bode moja, mora biti moja“, govoril je v duhu na potu proti domu; stokrat se je ogledal, je-li nij na pragu in ali mu k ločitvi kima. „Tako kakor ona me ne bode nobena več ljubila, tako še nobena ljubiti ne zna. Ah, kakšna blaženost me pričakuje na njeni strani, njo prvič in edino ljubim s srcem. Naj me ima cela Praga za norca, za neumneža zmerja, ko jo bodem kot njen mož v njene zidove uvel. To se ve da še ne zdaj precej, čisto potihem se dam z njo zvezati ter odidem z njo; — po pot h se naj bode prej naučila šege, ki so jej

kot moji ženi neogibno potrebne. Pri njenem vtipu in prirojenem blagem obnašanji dobiti v enem letu vse, kar jej manjka, da se bode odlikovala in se v najprvih družtvih pokazati mogla. Kdor vidi njen kras in se greje v žaru njene duše, spomni se na njen izvir, na katerega je revica v svoji neneskušnosti in neznanosti sveta res tako ponosna kakor plemenitašinja?“

Doktor je bil zagotovljen, da je njegovo srce nad vsemi zavirami zmagalo; s tem je dokazal, kako malo je srce izprašal, kako malo je imel do zdaj priložnosti sploh sam ravnati in se po svojem ravnanju spoznavati in svojo pravo ceno presoditi.

Ko je prestopil prag svoje sobice, kjer je menil večer v sveti tihoti prečuti, sprejel ga je hrumeč smeh. Z ne majheno osupnenostjo in skrivno neizrekljivo jezo je izpoznal, da se valjata na zofi, na Enefini zofi, dva njegova praška znanca, dobra pajdaša, zraven pa najprekajenejša posvetnjaka, kar jih je mogoče misliti. Marsikatero uro sta jako zabavljivo pokrajšala Otiku, za kar sta

si mogla vzeti iz njegove mošnje, kolikor se jima je ljubilo. Umeje se, da nijsta baš rada videla njegovega odhoda; a mislila sta, da se vrne v kakem tednu, da ga materine pridige kmalu iz hribov preplaše ter sta ga pustila. Zmotila sta se, na svoje veliko začudenje. Teden za tednom je minol in o Otiku nij bilo nobenega glasu. Pisala sta mu, a nijsta nobenega odgovora dobila; vnovič sta mu pisala a zopet nij prišlo nikako poročilo od njega. Mislila sta si, da mati, sluteča obseg njunih pisem, ali pa da ga je celo pregovorila, da naj zdaj, ko je njegova čestitželnost potolažena z doktorskim naslovom, posestvo prevzame ter zapustivši javnost, živi pri njej, česar se, to se ve da, nijsta malo ustrašila. Skleneta tedaj, ne dolgo več s pisanjem truditi se in muditi ter da gresta ponj, da ga, ako je v materinih mrežah, iz njih oprostita ter ga nazaj v Prago pripeljeta, v čemer ja je strijec goreče podpiral, ker tudi nij vedel, kaj se z njegovim varovancem godi in se je bal, da bi mogel zdaj vendar le zdatnega hranjenca

saj z določeno povišbo vseh plač nij še ustvarjen dober učitelj in saj je v tem oziru prehodni dobi primerno to, da morejo občine, če hočejo, po volji povišati plačo svojemu učitelju nad postavno najmanjšo plačo.

Kakor je znano, znaša, na Kranjskem po postavi od 29. aprila 1863 l. (dež. zak. št. 22., §§. 22. 30 do 33, 36, 39) najmanjša plača ljudskega učitelja za:

Nadučitelja na tri-dve- ali več-razrednih šolah, letna plača kakor za učitelja po 100 in 50 gld. opravilske priklade. Šolskemu vodju stanarina in stanovanje 20 % najmanjše plače. Učitelja v ljubljanskem mestu §. 22 letne plače 600 gld. Učitelja na deželi §. 22 400 gld. Podučitelja §. 36. 70 %, in učiteljico §. 39. 80 % vkupnih dohodkov.

Opazka. 10 % doplače vsako peto leto do dopolnenega 30. službenega leta, §. 30., ali pa pravica povišanja v plači od vsacega 10. do 10. leta do 30. službenega leta za saj 20 %.

Na Dolnjem Avstrijskem, na katero deželo se prošnja sklicuje, velja sledeče pravilo deželne postave od 28. januarja 1873 leta št. . . , dotično od 5 aprila 1870 l.:

Šole naj razdeli deželni šolski svet po krajnih okolščinah na tri rede, po katerih se vrste plačila učiteljstva, in sicer enakomerno tudi ženskemu učiteljstvu:

Učitelj I. reda ima 800 gld., učitelj II. reda 700 gld. in učitelj III. reda 600 gld. letne plače, in 6 5letnih doklad po 50 gld. starostne priklade. Podučitelj I. reda ima 600 gld. podučitelj II. reda 500 gld., podučitelj III. reda 400 gld. letne plače po narejeni učiteljski preskušnji. Podučitelj I. reda ima 400 gld., podučitelj II. reda 350 gld. in podučitelj III. reda 350 gld. letne plače pred narejeno učiteljsko preskušnjo. Vodja ali nadučitelj kake šole I. reda ima 200 gld. II. reda 100 gld. in III. reda 50 gld. opravilske priklade. Vodja ali nadučitelj kake šole I. reda ima stanarine 30 % plače, ki jo uživa, II. in III. reda pa 30 % najmanjše plače.

Ker ta dolno avstrijska ločitev šol na 3. rede za Kranjsko nij za rabo, t. j. ker tamošnjih šolskih okrajev I. reda na Kranjskem še nij ne, tisti drugega reda se pa k večjemu z Ljubljano primerjati dadó, mogla

je prošnja učiteljskega društva v oziru imeti gotovo le plačila nižjih 2 redov dolno-avstrijskih šolskih občin.

Ako bi se ta najmanjša plačila obrnila na Kranjsko učiteljstvo tako, kakor je uže gori omenjeno, napravilo bi se stroška za učiteljske plače 170050 gld., za opravilske priklade 2050 gld. za stanarine 680 gld. vsega tedaj 172700 gld. tedaj 48270 gld., ali vsaj 47000 gld. več, kakor kolikor znašajo sedanja plačila, katera pa nikakor niso kar je bilo uže povedano, umerjena po postavni najmanjščini. — Tudi s 50 gld. na na Dolnjem avstrijskem namesto z 10 % zdaj na Kranjskem odmerjena starostna priklada napravila bi večji strošek, katerega velikost bi pa trebalo še le izračunati.

Ta le po sedanjem nepopolnem številu šol in učiteljstva preračunjeni večjih strošek bi z napravo novih šol tudi le še bolj narasčal.

Da bi se tako britki večji stroški nasilili občinam dotični deželi, more se toliko manj priporočati, ker s postavo od 29. aprila 1873 l. uže tako močno povišani šolski stroški, sosebno za učiteljske plače še leto dnij stari niso, — prezreti se ne sme tudi tega, da terjajo druge reči deželnega gospodarstva prav močno povišana plačila.

Deželni odbor naznanja s tem vis. deželnemu zboru, kako se te stvari imajo, z nasvetom, naj bi se na to oziral pri rešitvi učiteljske prošnje in to s posebno pažnjo na na šolsko postavo, predloženo po deželnem odboru."

Dolenjska železnica.

III.

„Najvažnejše vprašanje, nadaljuje predsednik V. C. Supan, je državno poroštvo za obresti. O tem hočem jaz povedati obširnejšo besedo, ker imajo, kakor sem se sam prepričal, celo inteligentni možje krive nazore o tej tako imenitni zadevi.

Pri obeh zborih avstrijskih trgovinskih komor na Dunaji, pri katerih sem imel čast zastopati našo zbornico, se je posebno obziralo na železniške stavbe, posebno glede stavb za unesrečene in glede na državno subvencijo.

malo zakladala na to neobzirnost, izdava je jo za kaj velicega in znamenitega. Otik nij bil niti surov niti grizljiv; da bi se bil njunim opazljivim šalam ognil in se njunega društva znebiti mogel, zato je učinil, česar bi drugače ne bil storil, in kar ga je pozneje, ko je o tem premišljeval, dostokrat jako jezilo. Ali k njuni sreči je Otik, kakor vemo, le redkokdaj premišljeval o resnici in o važnih rečeh.

Tudi zdaj ga je premagala neblaga njuna moč. Začel se je delati prijaznega gostovalca proti njima, izgovarja se, da njunih pisem nij prejel. Prijateljsko ja je povabil k večerji, katero je mati, videča ga v hišo prihajati, za petami po Anki v sobo poslala, da bi ga z njima doli ne bilo. Otikovi znanci jej niso nič kaj dopadali; takoj je slutila, da se z njima menda največkrat po „Prekonih“ sprehaja, in največ denarjev potrat; videla je za njima takoj, da sta, kakor pravimo, „prava bratca.“

Prijatelja sta sédla k mizi, prejemale jako blagovoljno njegov izgovor; ker ne naj-

Tudi tam v dvorani, kjer smo zasedali, nij manjkalo glasov, ki so hoteli polemizirati proti državni garanciji oziroma na davkarški žakeljček. Gospoda! tudi tam na Dunaji sem te napačne nazore energično pobijal, kajti vsi oni, ki državno obrestno poroštvo zaradi davko plačevalcev perhorecirajo, sami ne vedo, po čem se ljudstvu pomaga, da laglje plačuje davke.

Narodno gospodarsk aksijom je, da je prvi in najtežji davek, ki teži deželo in delo, prevoznina; to velja i za poljske pridelke, i za surove snovi, i za fabrikate.

Davek za prevažanje je najbolj čuteni, naj težji, ker je prvi davek. Železnice imajo namen, oddaljenje producenta do konsumenta zmanjšati, da se producent in konsument pomakneta bližje drug k drugemu, in tako se bode največji, namreč transportni davek zmanjšal.

Ako pak državno upravnistvo na eni strani daje obrestno poroštvo, da bi se tem lagljeustvarila kaka železnica, zmanjša na ta način največji davek, namreč transportni davek. Drugi davki se s tem, kakor se samo razumeje, zlagšajo in sreča dežele se večša.

Da to trditev opravičim, opozoriti vas čem, gospoda, na prometno razvijanje drugih dežel. Gospoda! Jaz sem zapazil, ko sem bil na Angleškem, na Francoskem, v Belgiji, v Švici, na Pruskem itd., kako tukaj železnice sem ter tja tekajo, da bi človek od ene do druge lahko vstrelil. Priznajo je pa, da je blagostanje teh v industriji tako naprednih dežel iskati le v tem, da imajo veliko racionalno zidanih železnic, ker te vedno materialni in duševni napredek najhitreje pospešujejo.

Ta kratka, gotovo jako temeljita pojasnenja zaslužijo, da je vsi krogi jako v pretresanje vzamejo ter se na-nja obzirajo, posebno pa naj to store prečestiti gospodje državni poslanci. Kaj pomaga našemu producentu na Dolenjskem, ako svoj pridelek zaradi velikega oddaljenja trga, večkrat zaradi dragega prevažanja le z majhenim dobičkom more spečati! Pozneje pridemo tudi še do te točke, ter dokažemo, da le popolno neznanje narodnega gospodarstva je uzrok,

izgubiti. Razume se, da je bilo zmenjeno, da jim mora Otik popotne potroške z obilimi stroški povrniti.

Ko ja je Otik zapazil ter spoznal, bil bi šel najrajši nazaj in se pred njima skril; bilo mu je, kakor bi stopil iz cvetočega vrta v pekel; opihljaj ga je zrak njunih skaznih šeg, katerih si je bil stoprv zdaj svest, kar je živel zraven Enefe. Poprej nij o tem nikoli mislil, kaj je na njima; da mu je le čas veselo in dobro mej njima prešel; drugzega od njiju nij terjaj. Ali navada je bila vendar le močnejša nego vestni glasi pristopil je torej k njima kakor bi bil najbolj prijetno iznenadejan ter ja pozdravil, kakor bi ja bil stoprv včera zapustil in kakor bi prav nič zanj posebnega in za celo življenje določilnega ne ležalo mej tem trenutkom in onim ko se je od nju ločil. On nij mogel njima dati videti, da ga v vsacem ogledu motita ter da njun prihod nij prijateljsk trud, da sta neklicana za njim prišla. Vselej sta imela mnogo upliva nanj, kajti oba sta imela hudobne, brezobzirne vtipe, ter si nijsta

deta pri njem vsega, kakor bi se smelo terjati, sta se prijazno spomenila, da nijsta ne le na kmetih nego v hribih ter sta jela udrihati po pečenki — vsak za tri, zraven pa nijsta nikakor privoščila svojima jezikoma malo počitka. Neprenehoma sta brbljala in arsala, zdaj o tem, zdaj v onem pripovedovaje, kaj se je za Otikove nepričujočnosti v Pragi prigodilo. S potuhnjenimi očmi sta mu poročevala, koliko ženskih src je nad tem počilo, ko je tako na nagloma odšel in od sebe niti nič vedeti ne da in koliko jih je še namenjenih počiti, ako ga ne bode kmalu tje, kot tolažnika.

V začetku so se zdeli Otiku njuni brezmiselni divji govori kakor vpitje vran na slavčekovem vrtu; njegova duša je bila polna blagoglasja, katerega slastno šepetanje bi bil tako rad poslušal in katero sta pregluševala z bedastimi svojimi šalami, da je čutil od tega v srci bodečo bolest kakor od resnične rane. A čem dalje ja je poslušal, tem bolje jima se je privadil, tem bolj se uravnaval v njune govore in črez eno uro

če se tako ropota proti državni subvenciji pri železnicah.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. septembra.

Goriški deželni zbor se je 19. t. m. po tih delavnosti tiho zopet zaprl.

Naši **tržaški** Italijani, kateri bi tako radi Slovence v okolici potlačili v stanje brezpravja, pokazali so zopet svoje veleizdajstvo ali škiljenje v Italijo. Iz Rima se namreč telegrafuje, da je bil 20. sept. kot obletnica postanka Rima za glavno mesto v Italiji v oni zidni vrzeli, katero so naredili italijanski kanoni, tudi venec iz Trsta poslan z napisom: „A Roma libera — Trieste che la libertà attende“. (Svobodnemu Rimu Trst, ki svobode čaka.)

Na **Českem** je vstop sedmerih Mladočehov delovanje in agitovanje jako podkuril. Dva nova cena dnevnika bosta izrasla, po dva krajcarja list se prodajala in mej narod metala. Staročehi so denar zložili za „Brousek“ ki bo proti mladim pisal, Mladočehi pak so precej tudi subskribirali ravno za tak dnevnik po nizki ceni, ki bo mej narodom delal za politiko činnosti.

V Pribislavi je pri odkritji Žižkovega spomenika 22. sept. govoril dr. Edv. Gregr slavnostni govor, kateri je polemiziral proti politiki staročehov, da dajo klerikalom in fevdalom upliv na narodno politiko.

Cesar je podelil Payerju in Weyprechtu, ki sta vodila ekspedicijo na severni pol v največjih življenskih opasnostih in z redko energijo v interesu vednosti viteški križ Leopoldovega reda. — Kakor dunajsko mesto, tako je tudi peštansko votiralo 3000 gold. za potnike na severni pol.

Hrvatski „Obzor“ obsojuje duhovnike stubičkega okraja, ki so v svoji konferenci sklenili klerikalno stranko narediti in dozdanjo slogu pod edino narodnim praporom podreti, rekši da so v razlaganju šolske postave pretirani, „ipso papa papalior“. Pričakuje, da bodo ti duhovniki ostali osamljeni. — Hrvatje so bili srečni, da jim dozda ultramontanizem nij sedel na vratu, bog jih te more obvaruj za dalje v korist narodne stvari.

Vnanje države.

O **Mac-Mahonu** pripoveduje nek provincijalen francosk list, da ga je v Arrasu nek človek pozdravil z besedami: „vive l'empereur“! Maršal je na to počasi odkril se ter vskliknil: „vive la république“. Ta stvar je se ve da izmišljena, in „la

uže nij več poslušal s prisiljenim posmehom, nego z resničnim smehom.

Mej tem časom je zginila pečenka in po pečenki zopet pečenka, kateri so sledile še neke druge jedi; steklenice so se zraven pridno praznile, da Anka nij prenehala piva nositi. Tu zapazi Otik, da si prijatelja, kadarkoli nanj pogledata, pomežikujeta in z komolci sujeta.

Nij se mogel držati, kakor bi tega ne pazil; delala sta to preveč očitvidno, hotela sta, da bi se opozoril.

„Vidva se mi smejeta ter bočeta, da bi videl, ka se mi smejeta,“ reče ter se malo zamračil. „Kaj je vama smešnega kljubu temu, da sem vaju prosil, ka bi bila potrpljiva?“

„Veseli se, da si nama privoščil osodo vzgledovati se z največjo redkostjo naših treznih dnij“, smejeta se oba, „to je: s človekom popolnem zaljubljenim.“

Otik se nij mogel zdržati, ves je zarudel v lice.

„Glej, kako je rudeč!“ kriči eden ko sta

Presse“ jo je takoj drugi dan slovesno demantirala.

Španski listi govore o pomenu govorov, ki so se imeli pri sprejemu nemškega in avstrijskega poslanika. V priznanji Seranove vlade vidijo listi, ki so od vlade inspirirani, smrtni vdarec za Karliste. Konservativni listi pravijo, da so sveti poslanec prave norme za prihodnjo notranjo politiko Španije. Alfonzistični so veseli, republikanski pa se jeze nad nagovorom „gospod vojvoda“, češ, da je v tem zatajenje republike. — Kakor telegraf poroča, so se od obeh stranij začele operacije v španskem severu. V kratkem imamo nadejati se hudega boja. Karlisti okolo Estelle, ki so lačni, kakor po zimi ruski volkovi, škodujejo svojim rojakom na življenju in blagu.

Zadnje poročilo iz Madrida poroča zmago republikancev: general Pavia je z bajonetnim napadom osvojil pozicije v Pobloti, Cogubli in Maestrazza.

Italijanski listi javljajo, da se ima Bonghi imenovati za naučnega ministra. — 20. sept. je bil ves Rim veličestno razsvetljen v spomin onega dne, ko je zedinjena Italija zasadila svoj prapor v papeževu mesto. Veliko število ljudi je stalo po ulicah, da nij bilo moči iti. Vojaške in druge kapele pak so igrale kraljevo pohodnico. Nereda nij bilo nobenega, nobene provokacije proti vaticanu. Taisti dan se je odkril tudi spominek, ki se je postavil na čast onim vojakom, ki so pri vzletji Rima 20. sept. 1870 pali.

Za **nemškega** gospodarstvenega ministra je izvoljen dr. Friedenthal, poslanec poslanskega in državnega zbora.

Angleški list Pall-Mall-Gazette javlja iz Kopenhagena 21. t. m.: Na **danskega** poslanika v Berlinu so se poslale instrukcije, da dobode pojasnjenja o izpodenji danskih podanikov iz Šlezvika.

Nizozemski kralj je 21. t. m. odprl zasedanje komore. Prestolni govor naglašja prisrčno svečanost nastopa vladanja kralja, ter pravi da so razmere z vsemi oblastmi jako prijateljske, pa da ugodne finančialne razmere in dobre žetve pospešujejo napredovanje države. Velika javna dela se imajo nekaj začeti, nekaj dovršiti. Vesti iz Atsina dajo upati, da bodete previdnost pa vztrajnost premagali upor.

Dopisi.

Iz Maribora 21. sept. [Izv. dop.] Slovenski učitelji in učiteljska beseda. Včerašnji dan in včerašnji večer bil je slovenskih učiteljev spodnještajerskih. O zboru, ki je trajal dopoldne od 9. do 2.

se na zofo vrgla in se od smeha po njej valjala.

Otiku so se delali oblaki pred očmi.

„Kakor vidim, imatá torej mene za to zaumenito prikazen,“ pravi kolikor mogoče hladno poskuša je tudi smejeti se.

„Ne drni se tajiti, znava vse!“ skliče ta, še zmirom se v smehu duše.

„Nikar me ne jezita s svojimi neumnostmi; to vesta da ne razumem v tem obziru nobene šale. Kakšne domišljije so vam vstale in kako? Kaj ne smé biti človek štiri tedne zunaj pri materi, da bi ne naredili iz njega gotovega norca?“ vsklikne Otik, spustivši svoji jezi uzdo.

„Glej kako se mrači, kako skube s soboj, kako poskakuje v sedlu! Ne bila bi si mislila, da te vsekava tako do živega.“

„Tedad ostajeta pri misli, da sem tu znorel?“

„Drživa se le tega, kar o tebi govori cela Praga.“

Otik se je ustrašil in se vnovič zapalil. Tedaž so uže tudi v Pragi vedeli, kaj se

ure, ne bodem tu razpravljaj; povem samo, da je bil primeroma jako dobro obiskan. Poročati raji hočem o popoldnevem in večernem programu tega shoda. Ob dveh popoldne bil je v Wiestalerjevej sobani občni obed, pri katerem so se po starej navadi napivale napitnice. Prva je veljala Nj. veličanstvu kot „stvoritelju nove šolske dobe, in kot utemeljitelju narodne prosvete“. Potem se je napivalo slavnemu deželnemu zboru štajerskemu, ki je v zadevah novega šolstva uzorno postopal ter dež. šolskemu svetu, kateri je do zdaj neutrudljivo skrbel za vedno večji napredek in razcvet domačega šolstva. Pri tej napitnici se je poudarjala posebno zasluga naših naprednih slovenskih štaj. poslancev, kateri se tako krepko zanimajo za vzboljšanje nar. šolstva. Tej napitnici privrstila se je prejšnjej podobna, a na vse one slovenske poslance razširjena, ki v dež. zbora in v državnem zboru delajo za napredek naroda, in poudarjala se je tudi pohvala državnega poslanca dr. R. Razlaga in dež. poslanca dr. Lavriča. Da se je za temi napitnicami pravi napitnički ogenj vnel, nij treba posebe omenjati, izmed mnogih se je posebe odmevala zdravica na osnovatelje slov.-štaj. učiteljskega zbora na „Učit. društvo za slovenski Štajer“ in na njega načelnika, mnogozaslužnega g. Iv. Lapajna katerega neutrudljivemu prizadevanju ima se onodnšnja slavnost sploh zahvaliti. — Po obedu se je dalje izvrševal program: izlet v sadstveno in vinstveno šolo blizu Maribora. Obilno število učiteljev in njih prijateljev se je podalo v „Pikardijo“ kakor se šolskemu posestvu pravi. Vsi so se čudili velikim uspehom, katere je ta novi deželski zavod v tako kratkem obstanku svojem — obstoji še le dve leti — uže dosegel. Posebno pozornost vzbudile so vinogradne „novine“, novo nasajeni deli vinograda, tako po različnosti in mnogovrstnosti trsa kakor po njega uredjenji in razvrstjenji. Načelo „čistega sadeža“ se tu strogo uvaža v dejanje. Itako je pohodnike tudi zanimala drevesnica, kater uže zdaj šteje nad 50.000 najlepšega in najzlahtnejšega sadnjega drevja najraznejših plemen, takó n. pr. se uže zdaj tam šteje 80 vrst jablan. Tudi vrtovi in orodnice so se ogledale in povsod se je hvalila obilnost gradiva,

tukaj z njim godi; izpodtikali so se nad njimi in po zasmehovanji prijateljev si je lahko mislil, kako! Trenotek, katerega se je tako zlo bal, prišel je prej, nego se je uadejal; prišel je ter ga našel še čisto nepripravnega, da bi prinesel njegov pomen. Po kakošnem čudeži je ta glas uže v Prago priletel? Doktor si je belil glavo, kdo bi bil njegove skrivnosti izdal tam, kjer si je tega najmanj želel; nij slutil, da sta njegova pajdaša, to kar sta o njem vedela in za kar sta se mu smijala, stoprv tukaj zvedela, ali bolje iz tega, kar sta iz Anke izvlekla, popraševaje jo, ko jih je po povelji gospodarice v sobo mladega gospoda uvela, da bi jima tam za ugodnost preskrbela: „Kaj neki doktor celí dan počne, s čem se peča in kam hodi?“ Domislila sta si takoj iz tega, kar jima je v svoji prostodušnosti zaupno povedala, da ga ne zadržuje tu nikakor ne mati, nego neka zaljubljena zapletka, ki ga tako zanima, da na vse drugo pozablja.

(Dalje prih.)

s katerim je to učilišče preskrbljeno. — Zvečer pa je bila „beseda“. Svobodno sme se reči, da takove besede — se vé da skozi in skozi slovanske — Maribor uže deset let nij videl. Pa je tudi program bil vabljiv; na njem je stalo 22 komadov pevskih in godbenskih! Velika dvorana bila je vsa napolnena. Kar ima Maribor narodne in tudi pólnarodne inteligencije, to je bilo pri besedi obilno zastopano. S kakovo navdušenostjo se je pevalo in ploskalo, kakova navdušenost je vladala pri posebno znanih narodnih pesnih (n. pr. pri „Slovanu“, ki se je morala ponavljati), s kakim viharjem se je pozdravljalo vse, kar je imelo narodni pomén v petji ali godbi, — kaj takega je Maribor doživel samó v onih letih, ko se je tu narodnost na prvo vzbujala.

A tudi godba, ki je večidel slovanske komade svirala (n. pr. „Naprej“, „Kje dom je moj“, kadriljo „Ljubice“, popuri iz slovenskih melodij itd.) obnašala se je izvrstno. Po besedi, katero je s svojo spretnostjo in umnostjo priredil izvrstni naš in slavoznani prof. M. . . ., vrstile so se zopet napitnice. Ker je teh bila dolga vrsta, omenimo samo ono g. dr. Srncea, poslanca, ki je nazdravil vsem slovenskim naprednim učiteljem. — Ta popis smo poslali, da se razvidi iz njega, da, če Maribor včasih tudi narodno spi, vendar se zna nepričakovano iz sna vzbuditi, samo da je prilika, in — človek, ki ga vzdrami. A ta buditelj je bilo takrat slavno društvo slovenskih pedagogov, kateri so si v Mariboru postavili prvi častni steber, kakovih stebrov naj še po drugih naših štajerskih mestih mnogo sledi. Mariborski rodoljubi pa so zopet pokazali, kaj se s trdno voljo in če prav maloštevilnimi močmi dá doseči. Učiteljski shod in njega slavni deležniki nam ostanejo, tega naj so prepričani, v vednem srčnem spominu.

Razne vesti.

* (Izseljenci.) S Češkega in sosednjega Bavarskega se je peljalo te dni zopet nad 200 izseljencev proti — Braziliji. Kakor znano, jih je letos grozno veliko prišlo od tam nazaj vseh lačnih in raztrganih. Časniki in uradi so svarili pred izseljenjem, a ti ljudje tega menda niso slišali. Naj bi jim vsaj duhovni s prižnice povedali malo o nevarnostih, katerim se izseljenci izpostavljajo. Pa rajši šuntajo ljudstvo proti konfesionalnim postavam ter je v nemajo za svojo rimsko politiko!

Naznanilo.

Dramatičnega društva odbor engagira za prihodnjo gledališko sezono, katera se bode začela v mesecu oktobru, še nekoliko sposobnih igralnih moči — ženskih in moških — s stalno mesečno plačo. Ponudbe naj se pošiljajo odboru najdalje do konca meseca septembra.

V Ljubljani 18. septembra 1874.

Odbor „Dram. društva“.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, naprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom kljubovala:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najobupnejšem položaju. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno ginéval in vsled tega dalj časa nijsem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudovitej Revalesscière, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživljanju Vaše tečne in zlahatne Revalesscière popolnem zdravega in okrepanega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razumno jako dober kup in okusno zdravilo kot najboljši lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovica, 30. aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas uljudno prositi, da mi na pošto povzete 1 funt Revalesscière navadne sorte, poleg razločnega poduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Přilep, pošta Holešan na
Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalesscière du Barry pošla in je za mojo želodčno slabost in neprebavljivost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalesscière 2 funta na povzete kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani

Jožef Rohaček, gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Lubraku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijakih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

„Listki“.

Pod tem naslovom bode „Národna tiskarna“ v Ljubljani izdaval zbirko spisov beletrističnega in znanstvenega zapopadka v zvezkih po 20 do 50 krajcarjev.

Prvih šest zvezkov je že na svitlo prišlo in jih imajo na prodaj: „Národna tiskarna“ v Ljubljani in Mariboru in sledeči bukvarji:

V Ljubljani: Janez Giontini; Jurij Lercher; Ign. pl. Kleinmayr & F. Bamberg; Zeschko & Till; Otokar Klerr. — V Celovci: J. Leon; E. Liegel. — V Mariboru: „Národna tiskarna“. V Trstu: F. H. Schimpf. — V Gorici: Karel Sohar. — V Celji: Karel Sohar. — V Ptui: Vil. Blanke. — V Zagrebu: Leopold Hartman.

I. zvezek.

Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešern ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Tršstvo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bode? sp. J. Ogrinec. — Národní jezik in trgovina, spisal L. Hadertap 25 kr.

II. zvezek.

Ivan Erazem Tatenbah. Izviren roman, spisal J. Jurčič 50 kr.

III. zvezek.

Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec — Na črni zemlji. Novela, spisal J. Skalec 25 kr.

IV. zvezek.

Lepi dnevi. Spisal Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih národnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek 25 kr.

V. zvezek.

Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.

VI. zvezek.

Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Čerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik 25 kr.

Tujci.

21. septembra:

Evropa: Steinbach iz Trsta. — Hanakank iz Dunaj Novega mesta. — Bajer iz Olomuca. — Pansa iz Bistrice. — Ricoli iz Rudolfovega. — Moser iz Klosterneuburga.

Pri Stonu: Ster iz Lipska. — Loser iz Trsta. — Gebhard iz Dunaja. — Zor iz Bistrice. — Stranek iz Idrije. — Gasperin iz Dolenjskega. — Moser iz Celovca. — Godosche, Langer ces. kr. oberst iz Grada.

Pri Maličih: Jepl, dr. Mulej iz Gradca. — Vesel iz Trsta. — Huber, Pefander iz Dunaja. — Stalcer iz Štajerja. — Šmat iz Ofenbaha.

Tržne cene

v Ljubljani 23. septembra t. l.

Pšenica 5 gl. — kr.; — rež 3 gl. — kr.; — ječmen 2 gld. 90 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 10 kr.; — prosó 2 gl. 60 kr.; — kornuza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 7 gl. 80 kr.; — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 50 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletina funt 31 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gld. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 60 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Dunajaska borza 23. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	55
1860 drž. posojilo	109	75
Akcije národne banke	994	—
Kreditne akcijske	250	50
London	109	80
Napol.	8	78
C. k. cekini	—	—
Srebro	103	90

Za mnoge dokaze pristrénega sočutja o priliki smrti našega neizmerno ljubljenega sina

Alojzija,

učenca II. razreda ljubljanske realke,

in za mnogoštevilno spremljevanje k njegovemu zadnjemu počivališču, posebno pa učencem realke, izrekamo naj pristrénejšo zahvalo. V Lavreci 22. sept. 1874. (267)

Mihael in Marija Lentsche

v imenu cele rodbine.

Podpisani se priporočá, sklicevaje se na 20letno prakso v državni in privatni službi, p. t. občinstvu, posebno gospodom občinskim predstojnikom in posestnikom, za izvršenje

geometričnih risanj, razdeljenjenj zemljišč, za izdelavanje planov,

kakor za vsa v to stroko spadajoča dela, zagotavlja najcenejše zaračunjenje ter je porok za najnatančnejše izvršenje.

V Ljubljani, v Gradščici št. 16.

Berthold Vetter,

(269—1)

geometer.

Učiteljska služba.

Pri rudarski direkciji premogokopa in trgovske družbe v Wiesu na Štajerskem

je na novo ustanovljeni enorazredni rudarski šoli v **Brunnu** in **Steyeregg** po ena učiteljska služba z letno plačo 600 gold., prostim stanovanjem in kurjavo razpisana. Za obe šoli se skuša dobiti pravica javnosti in se bode učitelju za dotično uporabljenje plačala petkrat petletna doklada 10% letne plače. Znanje kakega slovanskega jezika in za zdaj neoženjeni stan se želi.

Prosilci naj ulež svoje prošnje s priloženimi spričali o zmóžnosti za javno učenje do 30. t. m. na imenovano rudarsko direkcijo v Wiesu (Štajersko), pri čemer se opominja, da morejo tudi podučitelji, ako imajo spričevalo zrelosti, kompetirati.

Služba bi se morala vsaj 1. novembra nastopiti, a izključen nij tudi prejšnji nastop ne, nego je celo zaželen. (264—2)

Lastnina in tisk „Národne uskarne“.